

Ταχύρρυθμη επιμόρφωση
εκπαιδευτικών στην
εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Συνοπτικός Οδηγός για τη δημιουργία Εκπαιδευτικών Σεναρίων (Δ3)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Συνοπτικός Οδηγός για τη
δημιουργία
Εκπαιδευτικών Σεναρίων

1. Συνοπτικός Οδηγός

Το εκπαιδευτικό σενάριο, το οποίο καλείται να σχεδιάσει και να καταθέσει κάθε επιμορφούμενος, θα περιλαμβάνει όλες τις προηγούμενες φάσεις που παρακολούθησε στις δράσεις Δ1, Δ2 σύγχρονα και ασύγχρονα. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί θα στηριχθούν στις νέες γνώσεις που αποκόμισαν γύρω από παιδαγωγικές αρχές που υιοθετούνται στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Δ1), ενώ θα αξιοποιήσουν ως οδηγό τα διαθέσιμα εκπαιδευτικά σενάρια της ειδικότητας στην οποία ανήκουν, τα οποία επεξεργάστηκαν κατά τη φάση Δ2.

Το σενάριο μαθήματος δεν είναι δεσμευτικό ως προς το γνωστικό αντικείμενο, υπό την έννοια ότι κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει όποιο μάθημα επιθυμεί, αρκεί **να εμπίπτει στην ειδικότητά του**. Για παράδειγμα, τα πρότυπα εκπαιδευτικά σενάρια που παρουσιάστηκαν στη Δ2 για την ειδικότητα Πρωτοβάθμιας αφορούν μόνο το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Φυσικών Επιστημών, όμως θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα η προσέγγιση των μαθημάτων Ιστορίας, Μαθηματικών, της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ή όποιου άλλου μαθήματος διδάσκεται στο Δημοτικό από την Εκπαιδευτικό ΠΕ70. Αντιστοίχως άλλες ειδικότητες (π.χ. Φιλολογοί, Μαθηματικοί κλπ.) μπορούν να σχεδιάσουν σενάρια, τα οποία καλύπτουν μαθήματα που διδάσκουν στο σχολείο τους.

Βασικές παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού σεναρίου, είναι πρωτίστως ο συνδυασμός σύγχρονης και ασύγχρονης φάσης και η επιλογή των κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων στις πλατφόρμες e-me & e-class. Το πλαίσιο της σύγχρονης και ασύγχρονης διδασκαλίας και επικοινωνίας, είναι:

- α) ο καθορισμός των στόχων και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων,
 - β) ο χρονοπρογραμματισμός της εξ αποστάσεως μαθησιακής διαδικασίας,
 - γ) η αξιοποίηση ανοικτών μαθησιακών πόρων και διαδικασιών για τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού και των δραστηριοτήτων,
 - δ) ο καθορισμός τρόπων επικοινωνίας και συνεχούς ανατροφοδότησης των μαθητών, προκειμένου να διευκολυνθούν στην αυτορρυθμιζόμενη εξ αποστάσεως μάθηση,
 - ε) τα κριτήρια και οι μέθοδοι αξιολόγησης της απόκτησης της γνώσης από τους μαθητές
- Η δομή των σεναρίων διαρθρώνεται βάσει των προαναφερθεισών παραμέτρων, οι οποίες παρουσιάζονται ως ενότητες στο τελικό σενάριο.

2. Ταυτότητα του σεναρίου

Η ταυτότητα του σεναρίου είναι σύντομη η επισκόπηση του εκπαιδευτικού σεναρίου που αναπτύσσεται λεπτομερώς στη συνέχεια. Περιλαμβάνει πληροφορίες, όπως:

- Τάξη (σε ποια τάξη απευθύνεται από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο)
- Μάθημα (ποιο γνωστικό αντικείμενο της Πρωτοβάθμιας/Δευτεροβάθμιας αφορά)
- Στόχοι μαθήματος ανά φάση (προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες μαθητών)
- Προαπαιτούμενες γνώσεις (τι πρέπει να γνωρίζουν ως τώρα, ανίχνευση και αξιοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης)
- Χρονοπρογραμματισμός (διάρκεια σεναρίου σε ώρες: το σενάριο θα περιλαμβάνει εναλλασσόμενες φάσεις σύγχρονης - ασύγχρονης μάθησης, οι οποίες καλύπτουν ενδεικτικό χρόνο 60'-120' διδασκαλίας).
- Σύντομη περιγραφή (το σκεπτικό του σεναρίου)
- Αναφορά σε επικοινωνία-συνεργασία εκπαιδευτικών-μαθητών, συμμετοχή γονέων, ανατροφοδότηση και αξιολόγηση μαθητών και εκπαιδευτικού υλικού

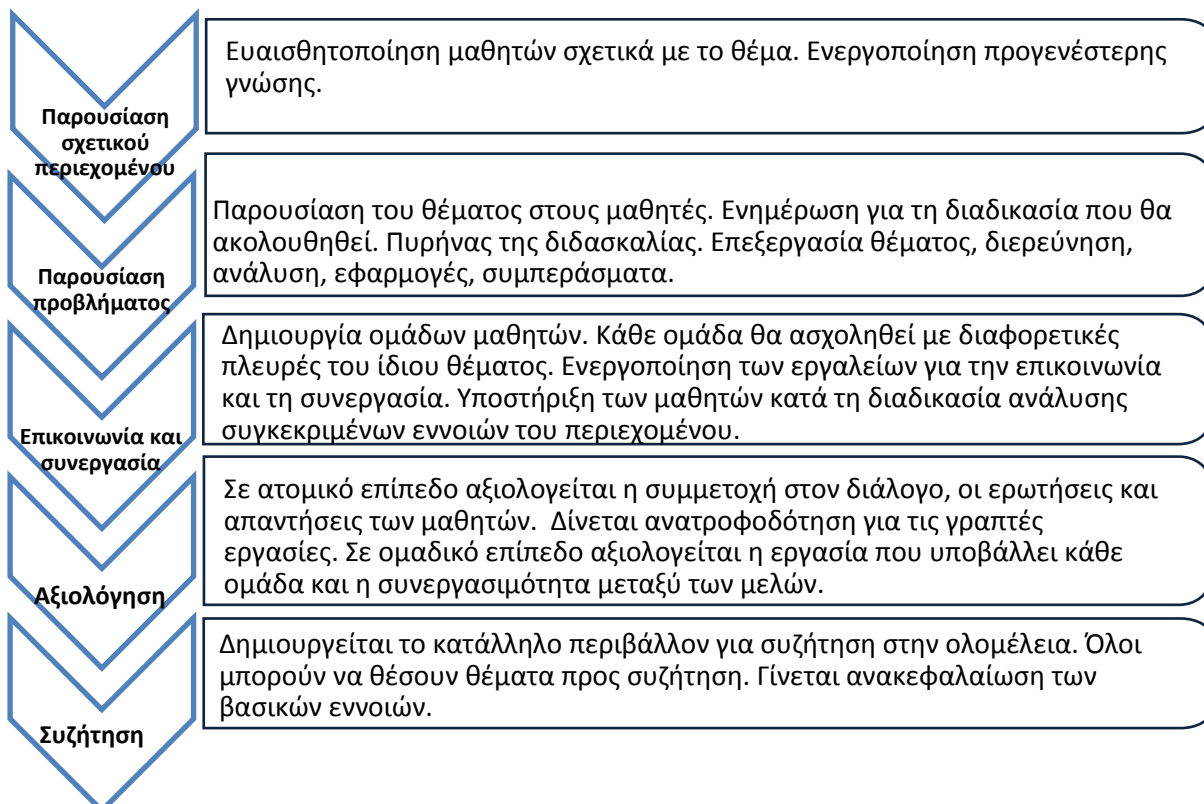
3. Χαρακτηριστικά του σεναρίου

1. Βασική ροή

Η βασική ροή σεναρίου αφορά τη σειρά των ενεργειών και αλληλεπιδράσεων που θα συμβούν στο μάθημα με όρους δραστηριότητας των μαθητών. Καθορίζονται οι πληροφορίες που θα δώσει ο/η εκπαιδευτικός στους μαθητές σε κάθε φάση της διαδικασίας και τα εργαλεία και μέσα που θα χρειαστούν για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

Για την Πρωτοβάθμια η ροή του σεναρίου ακολουθεί την κεντρική φιλοσοφία της T4, η οποία περιλαμβάνει τη γνωστική και ψυχολογική προετοιμασία, ωστόσο δίνεται έμφαση στον ακριβή σχεδιασμό του σεναρίου και την αποτύπωση των φάσεων σύγχρονης και ασύγχρονης που εναλλάσσονται με τη μορφή “σάντουιτς”. Η συγκεκριμένη παιδαγωγική θεωρία αναφέρει ότι η έναρξη γίνεται ιδανικά ασύγχρονα, ώστε οι μαθητές να ευαισθητοποιηθούν με κάποιο ερέθισμα το οποίο στοχεύει στην προετοιμασία τους για τη φάση μάθησης στο σύγχρονο στάδιο και την ανάκληση προϋπάρχουσας γνώσης. Η δομή αυτή διαφοροποιείται ανάλογα με την τάξη και το επίπεδο των μαθητών. Για παράδειγμα στο Νηπιαγωγείο, στις μικρές τάξεις του Δημοτικού ή στην Ειδική Αγωγή είναι δυσκολότερο να ασχοληθούν τα παιδιά με δραστηριότητες ασύγχρονα πριν την αρχική σύγχρονη προσέγγιση. Αντίθετα, οι μεγαλύτερες τάξεις προσφέρονται γι’ αυτό.

Παρακάτω φαίνεται ενδεικτικά η περιγραφή ροής του σεναρίου.

2. Πλαίσιο υλοποίησης

Η τρίτη ενότητα συνδέεται με το πλαίσιο και τον χρόνο υλοποίησης της διδασκαλίας. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι το σενάριο πραγματοποιείται με τη μορφή σύγχρονης και ασύγχρονης εργασίας μέσω της πλατφόρμας του Webex και της e-class ή της e-me αντίστοιχα. Ως χρόνος νοείται ο αρχικά εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης. Τέλος, θεωρείται δεδομένο ότι οι μαθητές έχουν εργαστεί ξανά στο συγκεκριμένο μάθημα στις πλατφόρμες και είναι εξοικειωμένοι με τα περισσότερα εργαλεία μάθησης από προηγούμενες εμπειρίες μάθησης.

3. Χρησιμοποιούμενα εργαλεία / μέσα

Παρουσιάζονται συνοπτικά τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία/μέσα και ο ρόλος τους στην υλοποίηση του σεναρίου. Σε αυτά ανήκουν όλα τα λογισμικά της e-class και της e-me καθώς και το Webex μαζί με τις δυνατότητες που παρέχει (breakout sessions, polling κ.λπ.). Ενδεικτικά αναφέρονται:

A) Εργαλεία e-class (δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού):

- Τοίχος (πληροφορίες/οδηγίες σχετικά με το μάθημα)
- Ιστολόγιο (για άντληση και ανταλλαγή πληροφοριών για τα στάδια διερεύνησης του μαθήματος)
- Συζητήσεις ή Κουβεντούλα (ενεργή συζήτηση γύρω από το θέμα)
- Μηνύματα (προσωπική επικοινωνία)
- Ασκήσεις (δραστηριότητες στην πλατφόρμα του e-class)
- Έγγραφα (ανάρτηση φύλλων εργασίας για τα παιδιά)
- Εργασίες (ανάρτηση ολοκληρωμένων εργασιών των μαθητών)
- Wikis (δημιουργία σελίδας με πληροφορίες για μια διδακτική ενότητα)
- Πολυμέσα (ανάρτηση συνδέσμων, βίντεο αναγκαία για τη διδασκαλία)

B) Εργαλεία e-me (δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού):

- ➔ Τοίχος Κυψέλης (κανάλια επικοινωνίας που παρέχει η e-me)
- ➔ Course Presentation (δημιουργία παρουσίασης - προοργανωτής)
- ➔ Collage (σύνθεση άλμπουμ εικόνων)
- ➔ Column (διαφορετικές μορφές ασκήσεων κλειστού τύπου)
- ➔ Documentation Tool (γραφή ανοικτού κειμένου)
- ➔ Drag the words (ταίριασμα)
- ➔ Fill in the Blanks (συμπλήρωση κενών)
- ➔ Find Multiple Hotspots (εντοπισμός κρίσιμων σημείων σε κείμενο ή εικόνα)
- ➔ Find the word (εντοπισμός λέξεων- στόχων)
- ➔ Branching scenario (Εννοιολογικός χάρτης)
- ➔ Mark the Words (Υπογράμμιση λέξεων)
- ➔ Guess the answer (Μάντεμα απάντησης)
- ➔ Interactive Video (Διαδραστικό βίντεο με ερωτήσεις)
- ➔ Essay (παραγωγή γραπτού λόγου)

4. Χρονοπρογραμματισμός

Ορίζεται ο εκτιμώμενος χρόνος που αφιερώνεται σε κάθε στάδιο των σύγχρονων και ασύγχρονων σταδίων μάθησης, κατά τις οποίες επιτελείται η διερεύνηση και οικοδόμηση της νέας γνώσης. Στο χρονικό πλαίσιο διατυπώνονται ξεκάθαρα οι στόχοι, ο τύπος κάθε δραστηριότητας και το ψηφιακό εργαλείο που υποστηρίζει την υλοποίηση καθεμιάς. Στα πρότυπα σενάρια της δράσης Δ2, ο χρονοπρογραμματισμός αναπτύσσεται σε πίνακα και σε μορφή κειμένου με ενδεδειγμένη περιγραφή (βήμα βήμα) του σχεδιασμού της μαθησιακής διαδικασίας. Παρόμοια δομή είναι απαραίτητη και στο σενάριο των επιμορφούμενων.

5. Εναλλακτικοί τρόποι υλοποίησης

Οι εναλλακτικοί τρόποι υλοποίησης συνδέονται με τρεις βασικές συνιστώσες που πλαισιώνουν τα σενάρια για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτές είναι η συζήτηση, η επικοινωνία και συνεργασία και η ανατροφοδότηση - αξιολόγηση. Τα σενάρια, τα οποία καλούνται να καταθέσουν οι επιμορφούμενοι, ολοκληρώνονται με την παρουσίαση των παραπάνω παραμέτρων μετά τον χρονοπρογραμματισμό. Εδώ μπορεί να ενταχθεί και η διαφοροποίηση που ίσως απαιτείται σε μια τάξη λόγω της σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού (διαφορετικά επίπεδα ελληνομάθειας, μαθησιακές δυσκολίες κ.λπ.).

6.1 Συζήτηση

Η “Συζήτηση” αφορά την εμπλοκή των μαθητών και την ενεργή συμμετοχή τους στην ολομέλεια της τάξης μέσα από διαδικασίες διατύπωσης απόψεων, έκφρασης γνώμης των μαθητών με επιχειρήματα για θεματικές που αφορούν το μάθημα. Η συζήτηση μπορεί να αποτελέσει, με το πέρας του μαθήματος, μέσο ανατροφοδότησης ή μπορεί απλά να διευκολύνει και να διδάξει στους μαθητές νέες στρατηγικές εργασίας, επικοινωνίας των ομάδων και να δώσει κίνητρα για περαιτέρω εμβάθυνση στο γνωστικό αντικείμενο. Μέσα από τη συζήτηση δίνεται στον εκπαιδευτικό η ευκαιρία να διαγνώσει δυσκολίες και να οργανώσει καλύτερα διαδικασίες επικοινωνίας και διδασκαλίας.

6.2 Επικοινωνία και συνεργασία

Ένας σημαντικός παράγοντας, ο οποίος χρειάζεται να αναφερθεί στο σενάριο είναι η συνεργασία και η επικοινωνία του εκπαιδευτικού με τους μαθητές και τους γονείς. Ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης ο ρόλος των γονέων ενισχύεται ή αποδυναμώνεται. Κάθε τάξη, επειδή είναι συνυφασμένη με την ηλικία και τις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών προϋποθέτει μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό εμπλοκής των γονέων. Σύμφωνα με αυτή τη λογική, είναι αναμενόμενο μαθητές που φοιτούν στο Νηπιαγωγείο, στην Α΄ - Β΄ Δημοτικού ή στην Ειδική Αγωγή να χρειάζονται μεγαλύτερη βοήθεια και υποστήριξη από τους γονείς (αναφορικά με τη χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων ή την κατάθεση εργασιών), σε σύγκριση με μαθητές άλλων τάξεων ή βαθμίδων όπου δεν ενδείκνυται η εμπλοκή των γονέων στη διαδικασία μάθησης. Αξίζει να αναφερθεί ότι είναι εξαιρετικά κομβικός ο ρόλος του εκπαιδευτικού κατά τη μαθησιακή διαδικασία, επειδή χρειάζεται να παρακολουθεί, να καθοδηγεί διακριτικά και να ανακατευθύνει συνεχώς τα παιδιά ατομικά ή τις ομάδες μαθητών κατά τη διάρκεια των εργασιών ή να τους λύνει απορίες επικοινωνώντας μαζί τους μέσα από τις πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης (Μηνύματα, Κουβεντούλα, Συζητήσεις κλπ.).

6.3 Ανατροφοδότηση – Αξιολόγηση

Η ανατροφοδότηση - αξιολόγηση θεωρείται ο πιο σημαντικός άξονας από τους τρεις. Ανατροφοδότηση δίνεται στους μαθητές τόσο στο σύγχρονο, όσο και στο ασύγχρονο στάδιο, καθ’ όλη τη διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου και αφορά την απόδοση των μαθητών σε ατομικό επίπεδο ή επίπεδο ομάδας. Από την άλλη πλευρά, η αξιολόγηση αφορά την καταγραφή της μαθησιακής πορείας του μαθητή σε ατομικό επίπεδο αλλά υπολογίζεται ως εξίσου σημαντική η συνολική απόδοση της τάξης σε σχέση με τους προσδοκώμενους στόχους.

Η ατομική αξιολόγηση των παιδιών χρειάζεται να έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα, να συμβαδίζει με την ατομική πρόοδο του μαθητή και την ιδιοσυγκρασία του. Ακόμη, παρέχει

ευκαιρίες για επιβράβευση και ενθάρρυνση και χρειάζεται να έχει πάντοτε θετικό πρόσημο. Κριτήρια αξιολόγησης των μαθητών και των ομάδων αποτελεί ο βαθμός ανταπόκρισής τους στη διδασκαλία και στον σχεδιασμό των ομαδικών δραστηριοτήτων, καθώς και η γενικότερη συνεισφορά τους στην ομάδα. Τέλος, αυτοαξιολόγηση προβλέπεται για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος παρατηρεί σημεία της διδασκαλίας (σεναρίου) που προκάλεσαν δυσκολίες, δεν ήταν ξεκάθαρα ή βοηθητικά προς τους μαθητές, ώστε να προχωρήσει στις απαιτούμενες αναθεωρήσεις του υλικού και του σεναρίου του. Επίσης, παραδοσιακή αξιολόγηση μπορεί να γίνει μέσω των εργαλείων στις πλατφόρμες, επομένως η απόδοση των μαθητών μετριέται σε βαθμολογική κλίμακα, αλλά δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο σε αυτόν τον τρόπο. Στο τέλος κάθε σεναρίου δίνονται ερωτήσεις διερεύνησης - επέκτασης και χρησιμοποιούνται συχνά ως μέσο αξιολόγησης του βαθμού κατανόησης και κατάκτησης της γνώσης από τους μαθητές.

Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Χορηγείται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές .

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Πράξη «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (ολιστική προσέγγιση)» με Κωδικό ΟΠΣ 5070524 ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο).